Vught

Datum	31 oktober 2023
Onderwerp	Stand van zaken huisvesting statushouders
Zaaknummer	Z23 - 261437
Documentnr.	UIT/23 - 580136

Inleiding

De gemeente heeft de wettelijke taak om statushouders te huisvesten. De taakstelling wordt berekend aan de hand van het aantal inwoners van een gemeente, met het oog op een proportionele verdeling van de asielzoekers over de Nederlandse gemeenten. Vanuit het Rijk wordt vervolgens ieder half jaar een taakstelling opgelegd. De provincie is toezichthouder in dit proces. Het Centraal Orgaan Opvang asielzoekers (COA) heeft de taak om te werken aan een zo snel mogelijke uitstroom uit een asielzoekerscentrum, zodra een asielzoeker een vergunning heeft gekregen.

Met deze raadsinformatiebrief informeren wij u over de stand van zaken over de 1e helft van 2023 rondom de huisvesting van statushouders en de toekomstige taakstelling voor 2024 in Vught.

Voorgeschiedenis

De vorige raadsinformatiebrief dateert van 23 januari 2023. Hierin informeerden wij u dat er in zowel de 1e als de 2e helft van 2022 aan de taakstelling was voldaan. In de 2e helft van 2022 heeft de gemeente Vught bovenop de taakstelling, zes extra statushouders gehuisvest.
Op basis van de criteria uit de Uitvoeringsagenda IBT beoordeelde de provincie, de gemeente Vught als **voldoet.** Daarmee kreeg de gemeente de kleur "groen" zoals te zien is op het dashboard op de website www.brabant.nl/ibt.

Inhoudelijk

Het afgelopen jaar hebben wij ons, samen met de woningcorporaties en dan met name Charlotte van Beuningen, ingespannen om aan onze verplichtingen te voldoen.

De taakstellingen voor de 1e en 2e helft van 2023 waren fors hoger dan de taakstellingen in 2022. In 2022 bedroeg de taakstelling voor het eerste halfjaar 18 en voor het tweede halfjaar 25 te huisvesten statushouders. In 2023 was de taakstelling respectievelijk 39 en 50 te huisvesten statushouders. De taakstelling is in 2023 dus meer dan verdubbeld.

1e helft 2023

Omdat de gemeente Vught in de 2e helft van 2022 meer statushouders (+6) heeft gehuisvest dan de taakstelling, was de taakstelling feitelijk lager. 33 personen in plaats van 39. In de eerste helft van 2023 zijn van die 33 personen, er 25 gehuisvest (-8).

Deze taakstelling was fors en bleek niet langer op te vangen in de reguliere huisvesting. Ook zijn de wachtlijsten bij de corporaties lang en zijn er veel woningzoekenden. Mede daardoor is de taakstelling voor de 1e helft van 2023 niet gehaald.

Oordeel van de provincie

Voor 2023 is besloten om de manier van toezichthouden op de huisvesting van statushouders aan te passen. In tegenstelling tot eerdere jaren, is er vanaf 2023 sprake van één formeel beoordelingsmoment waarbij wordt teruggekeken over het gehele kalenderjaar. De datum van 1 juli 2023 geldt als een controlemoment over het eerste halfjaar. Tegelijkertijd wordt de beoordeling van 1 januari 2024 aangescherpt, waarbij actief toezicht van toepassing wordt:

- Na 2 keer het oordeel 'voldoet gedeeltelijk;
- Bij de tweede keer het oordeel 'voldoet niet';
- Of indien de achterstand gelijk of hoger is dan 30% van de totale taakstelling (regulier + achterstand).

Het controlemoment van 1 juli is bedoeld om te volgen in hoeverre de gemeente Vught op koers ligt om de taakstelling voor het einde van het jaar te behalen. Het is echter geen formeel beoordelingsmoment meer. Het eerstvolgende beoordelingsmoment is 1 januari 2024.

Tijdens het vorige peilmoment (1 januari 2023) stond de gemeente Vught op trede 1 van de interventieladder. Dat wil zeggen dat de provincie enkel signaleert en dat daarmee het interventieproces stopt. Omdat dit jaar een overgangsjaar betreft vanwege de gewijzigde beoordelingssystematiek, betekent dit dat de gemeente Vught, na het controlemoment op 1 juli eenmalig, op dezelfde trede blijft als in de vorige peilperiode. De gemeente krijgt voorlopig dus nog de kleur "groen" zoals te zien zal zijn op het dashboard van de website www.brabant.nl/ibt.

De provincie concludeert echter wel dat er op dit moment sprake is van een lichte achterstand en verzoekt de gemeente Vught om deze in de huidige taakstellingsperiode in te lopen. Ook zijn er gezien de forse opgave, zorgen bij de provincie over het aankomende toetsingsmoment van 1 januari 2024.

2e helft 2023

Door het niet halen van de taakstelling in de 1e helft van 2023 was de taakstelling voor de 2e helft van 2023 feitelijk hoger. Het resterende saldo van -8 komt namelijk bovenop de nieuwe taakstelling. In eerste instantie bedroeg de nieuwe taakstelling 50 personen maar dit is met terugwerkende kracht naar beneden bijgesteld naar 32. De redenen daarvoor zijn het feit dat er minder nareizigers kwamen dan verwacht, er minder asielaanvragen zijn ingewilligd dan verwacht en het feit dat de IND later is gestart met een inhaalslag in de beoordeling van asielaanvragen. Van de taakstelling van 40 personen (32+8) moeten er op dit moment nog circa 17 worden gehuisvest. De verwachting is dat het moeilijk wordt om deze achterstand in het resterende deel van 2023 in te lopen en aan de taakstelling voor de 2e helft van 2023 te voldoen. In samenwerking met corporaties doen we er wel alles aan om dit huisvestingsvraagstuk op te lossen.

Taakstelling 1e helft 2024

De taakstelling voor de 1e helft van 2024 bedraagt 34 huisvesten statushouders. Het wordt een grote uitdaging, welke het college zich aantrekt, om deze taakstelling te halen. Het feit dat 2023 heeft bewezen dat de taakstelling niet langer meer is op te vangen in de reguliere huisvesting, maakt dat we samen met onder andere de woningcorporaties met man en macht zoeken naar alternatieve huisvestingsmogelijkheden. Dat hierbij mogelijke onorthodoxe maatregelen genomen moeten worden sluiten wij niet uit.

Vught

Benchmark statushouders Divosa

Tweejaarlijks ontvangen we een rapportage vanuit de benchmark statushouders van Divosa. Deze wordt besproken in het expertteam statushouders en dient om een beeld te vormen over onze eigen werkwijzen en de effectiviteit ervan afgezet tegen de resultaten van andere gemeenten in Noordoost Brabant.

Graag informeren we u vanaf nu jaarlijks over de belangrijkste bevindingen uit de benchmark. De benchmark geeft informatie over de afgelopen 4 jaar tezamen en beslaat hiermee slechts een klein deel van de statushouders onder de nieuwe wet inburgering. Daarom is er gekozen om naast algemene kenmerken van de doelgroep, voorlopig te focussen op inburgering, taal en werk. Onderstaand de belangrijkste bevindingen uit de benchmark uit de 1e helft van 2023:

- Vanaf 2018 zijn er 160 statushouders in Vught komen wonen;
- Hiervan zijn 52% eerste aanvragers en 48% nareizigers;
- Vught huisvest 10 statushouders per 1000 inwoners, andere NL- en regiogemeenten huisvesten er gemiddeld 9 per 1000 inwoners;
- Het taalniveau ligt net wat hoger bij Vughtse inburgeraars dan bij inburgeraars in de regio en rest van Nederland;
- In Vught werkt medio 2022 39% van de statushouders. In de rest van Nederland is dat 34%;
- In Vught heeft 34% van de statushouders een bijstandsuitkering, landelijk is dit 56% en in NOB 49%;
- Vught heeft bovengemiddeld veel uitstroom uit de bijstand door werk of scholing;
- In Vught zetten we minder dan gemiddeld in op training/cursus/opleiding, maar meer dan gemiddeld op vrijwilligerswerk en werken met loonkostensubsidie.

Burgemeester en wethouders van Vught,

de secretaris, de burgemeester,

W.F.F. Keijzers R.J. van de Mortel

Bijlage(n):

1. Toezichtsbevindingen controlemoment huisvesting statushouders: 1e helft van 2023